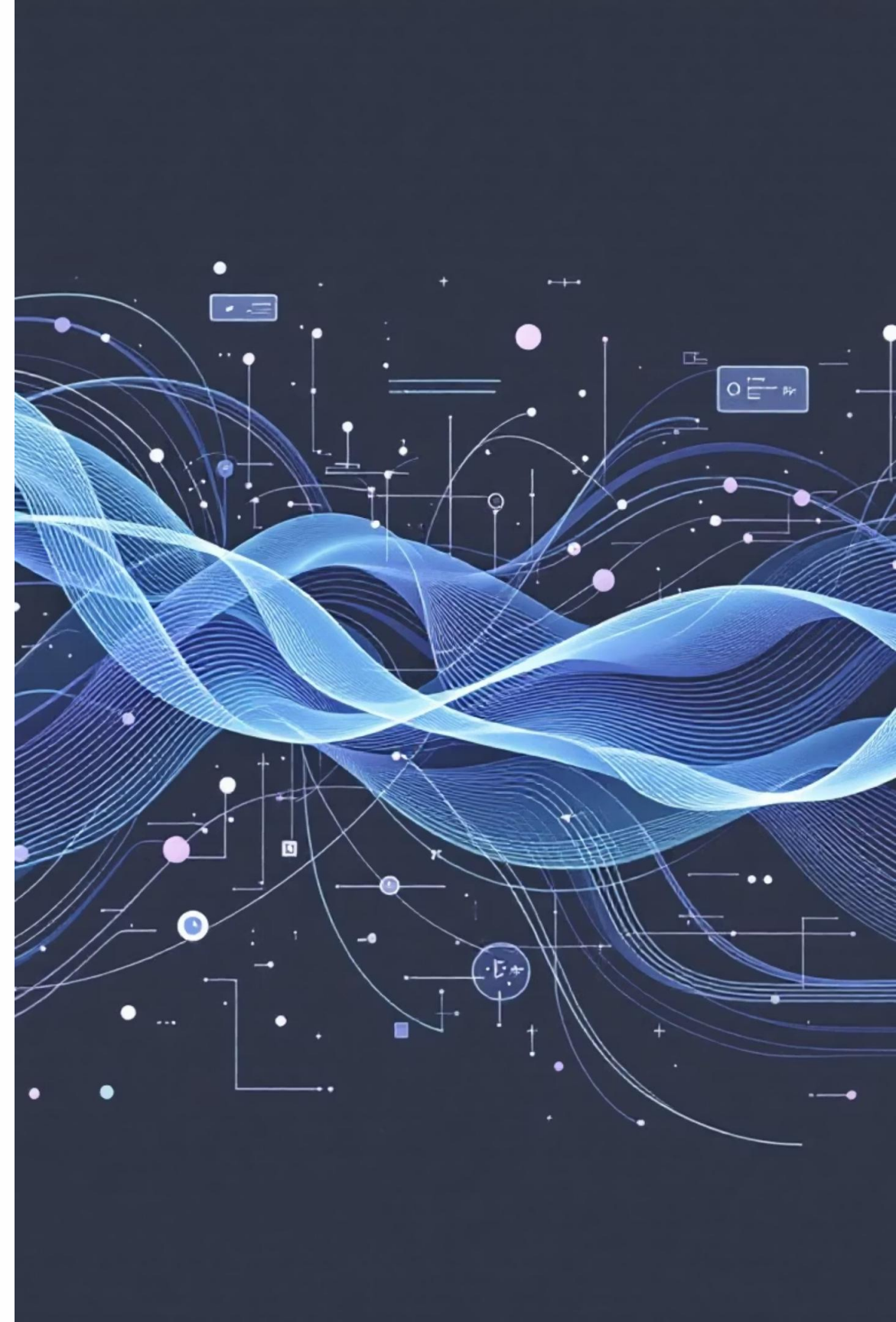
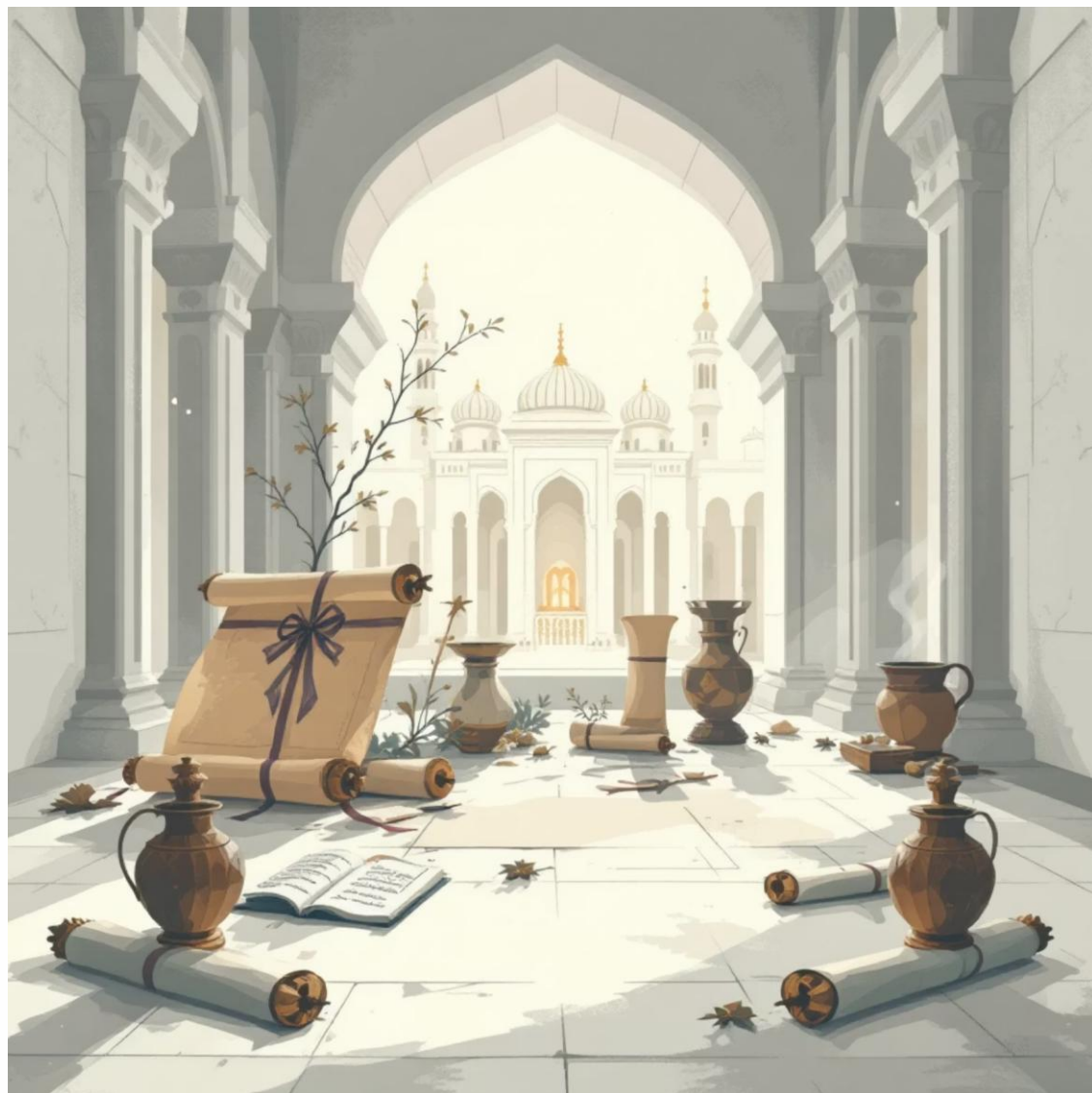

Axborot va uning turlari

Axborot tushunchasi hozirgi davrda texnologik, ijtimoiy, madaniy va pedagogik jihatdan muhim ahamiyat kasb etmoqda. Axborotni to'g'ri tushunish mediasavodxonlikning eng muhim bosqichlaridan biridir.

Etimologiya

«Axborot» arabcha «xabar» so'zidan kelib chiqqan bo'lib, «ma'lumot» yoki «yangilik» degan ma'noni anglatadi.

Ta'rif

Inson ongiga ta'sir etuvchi, ma'noli ma'lumotlar to'plami.

Xalqaro ta'riflar

Oxford English Dictionary

Biror narsa yoki shaxs haqida olingan yoki uzatilgan faktlar majmuasi.

Britannica Ensiklopediyasi

Bilimni uzatish jarayoni, qabul qiluvchidagi noaniqlikni kamaytiruvchi tuzilma.

Merriam-Webster

Tadqiqot, o'rganish yoki o'qitish natijasida olingan bilim.

Axborotning asosiy turlari

Haqiqiy va soxta axborot o'rtasidagi farq

Haqiqiy axborot

- Dalillar bilan tasdiqlanadi.
- Manbasi aniq va rasmiy.
- Misol: "Bugun Toshkentda havo harorati 22 daraja."

Soxta axborot

- Hissiyotga tayanadi, tez tarqaladi.
- Manbasi noma'lum.
- Misol: "Prezident ertadan barcha fanlarni onlayn o'qitishga buyruq berdi" (noma'lum Telegram kanaldan).

Soxta xabarlarning maqsadlari

E'tibor tortish

"Klik" yig'ish va auditoriyani jalb qilish.

Manipulyatsiya

Odamlarning fikriga ta'sir o'tkazish.

Xavotir uyg'otish

Jamoatchilikda sarosimali vaziyatlarni keltirib chiqarish.

Soxta axborotdan himoyalalanish

01

Manbani tekshirish

Har qanday xabarning manbasini aniqlang.

02

Sana va kontekst

Xabarning sanasi va kontekstiga e'tibor bering.

03

Rasmiy manbalar bilan solishtirish

Yangilikni ishonchli, rasmiy manbalar bilan taqqoslang.

Ta'limda axborot tahlili

O'quvchilarni axborotni tahlil qilishga o'rgatish juda muhim. Amaliy mashqlar orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantirish mumkin.

- Sinfda uch xil yangilikni tahlil qilish: haqiqiy, manipulyativ, hazil.
- Jamoaviy muhokama orqali manba, maqsad va hissiy ta'sirni aniqlash.

O'qituvchining roli

1

Bilim beruvchi

O'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki axborot madaniyatining namunasi bo'lishi kerak.

2

Tekshiruvchi

Har bir yangilikni tekshirish, rasmiy manbaga tayanish.

3

Mas'uliyatli

Shoshqaloqlik bilan xabar tarqatmaslik, ta'lim jarayonini samarali qilish.

Xulosa: Raqamli asrda ta'lim

Axborot — bu muayyan mazmunga ega, tartiblangan va tushunilgan ma'lumot. U inson ongida noaniqlikni kamaytiradi va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi.

O'qituvchining vazifasi o'quvchilarda axborotni tahlil qilish va farqlash ko'nikmasini shakllantirishdir. Chunki bugungi raqamli asrda haqiqiy ta'lim bu bilim bilan birga, axborotni to'g'ri anglash san'atidir.